

LOGISTIKA TIZIMINING IQTISODIY AHAMIYATI

*Saidova Feruza**BuxDU, Yashil iqtisodiyot va agrobiznes kafedrası katta o'qituvchisi**Tangiribergeova Nafisa**BuxDU, "Agrobiznes va investitsion faoliyat" ta'lim yo'nalishi talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada logistika tizimining iqtisodiy ahamiyati va uning iqtisodiyotga ko'rsatadigan ta'siri yoritib berilgan. Logistika tizimining samaradorligining iqtisodiyotga ta'siri bo'yicha asosiy jihatlarni ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: logistika, eksport, ta'minot zanjiri, globalizatsiya, tashqi savdo, import

Har bir mamlakat iqtisodiyotining rivojlanishida uning logistika tizimi juda muhim ahamiyatga ega bo'lib hisoblanadi. Samarador logistika tizimi ichki bozorda tayyor mahsulot va xom-ashyo harakatini optimallashtirish orqali tovar va xizmatlarning xaridorlar uchun qulay sharoitlarda va arzon narxlarda yetkazib berilishini ta'minlaydi va bozordagi raqobatni rag'batlantiradi. Tashqi bozorda esa mamlakatning iqtisodiy raqobatbardoshligini oshiradi va jahon iqtisodiyotiga integratsiya jarayonini tezlashtiradi.

Logistika sohasining bugungi kunda iqtisodiy rivojlanishdagi ahamiyati katta. Globalizatsiya jarayonlari va savdoning ortib borishi, texnologik taraqqiyotning yangi bosqichlari logistikaning iqtisodiyotdagi o'rnini yanada oshirmoqda. Bugun, mamlakatlar o'rtasidagi tovarlar va xizmatlar oqimi ko'paygani sari, samarali logistika tizimlari ishlab chiqarish jarayonlarining ajralmas qismi bo'lib qolmoqda. Logistika, shuningdek, iqtisodiy resurslarning taqsimlanishida, bozorlararo integratsiyada va xalqaro savdoda eng muhim rol o'ynaydi. U ishlab chiqarish, ta'minot zanjiri, transport va tarqatish sohalarida yuqori samaradorlikni ta'minlaydi va shu orqali iqtisodiy o'sish sur'atlarini oshirishga yordam beradi.

Iqtisodiyotning barcha sohalariga ta'sir ko'rsatadigan logistikaning iqtisodiy ahamiyati, ayniqsa, mamlakatlar iqtisodiy o'sishida, jamiyatda yangi ish o'rinlari yaratishda va savdo faoliyatlarini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Samarali logistika tizimi esa iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi va rivojlangan bozorlar bilan raqobat qilish imkoniyatlarini oshiradi. Shu sababli, logistika sohasining iqtisodiy samaradorligi milliy va xalqaro iqtisodiyotda barqaror o'sish uchun muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Logistika samaradorligi iqtisodiyotga sezilarli ta'sir ko'rsatadi, chunki u ishlab chiqarish, savdo, eksport va import jarayonlarining samaradorligini oshiradi. Quyida

logistika samaradorligining iqtisodiyotga ta'siri bo'yicha asosiy jihatlarni aytib o'tishimiz mumkin:

1. Xarajatlarni kamaytirish

Logistika tizimining samaradorligi tovar va xizmatlarni tashish xarajatlarini pasaytiradi. Bu mahsulotlar narxini arzonlashtiradi, iste'molchilar uchun qulaylik yaratadi va korxonalar uchun raqobatbardoshlikni oshirishga yordam beradi.

2. Vaqtni tejash

Tovarlarni o'z vaqtida bozorga chiqarishga imkon beradi va inventarizatsiya jarayonlarini optimallashtiradi. Ishlab chiqarish va savdo jarayonlarini tezlashtiradi.

3. Eksport va importni qo'llab-quvvatlash

Mahalliy mahsulotlarning xalqaro bozorlarga chiqish imkoniyatlarini oshiradi va xorijdan zarur resurslarni tez va arzon narxlarda olib kelishni ta'minlaydi.

4. Ish o'rinlarini yaratish

Logistika tizimida omborlar, tashish xizmatlari, qadoqlash kabi yangi ish o'rinlarini yaratishga yordam beradi va mintaqalarda iqtisodiy faollikni oshiradi.

5. Ishlab chiqarish va savdo zanjiri rivoji

Logistika ishlab chiqarish va savdo o'rtasidagi bo'liqlikni mustahkamlaydi, bu esa tovarlarni uzluksiz oqimini ta'minlaydi. Shuningdek, oziq-ovqat, xomashyo va boshqa tovarlar yetkazib berish xavfsizligini ta'minlaydi.

O'zbekiston Respublikasida logistikaning iqtisodiy ahamiyati so'nggi yillarda tobora ortib bormoqda. O'zbekistondagi logistika tizimini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari, birinchi navbatda, eksport salohiyatini oshirish va ishlab chiqarish sohasini modernizatsiya qilish, transport infratuzilmasini yangilashga qaratilgan. O'zbekistonning geostrategik joylashuvi, Xitoy va Rossiya kabi yirik iqtisodiy kuchlar bilan chegaradoshligi, shuningdek, Markaziy Osiyoning iqtisodiy markazi sifatidagi o'rni mamlakatda logistika tizimini rivojlantirish uchun katta imkoniyatlarni yaratadi. Mamlakatda logistika sohasining rivojlanishiga bo'lgan talabning oshishi, ko'plab xalqaro kompaniyalar va investorlar tomonidan logistika xizmatlarini kengaytirish va yangilashga bo'lgan ehtiyojni keltirib chiqarmoqda. Shuningdek, O'zbekistonning eksport salohiyatini oshirish, tashqi savdoni rivojlantirish hamda samarali transport va kommunikatsiya tizimlarini yaratish maqsadida logistika tarmog'ining yanada takomillashishi zarurati mavjud.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, samarali logistika tizimi iqtisodiyotda ishlab chiqarishdan tortib, iste'molchigacha yetkazib berishgacha bo'lgan jarayonlarni takomillashtiradi va mamlakatning iqtisodiy o'sishiga yordam beradi. O'zbekistonda logistika tizimining samaradorligini oshirish uchun transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish, logistika tizimida raqamlashtirishni joriy etish, kadrlar salohiyatini oshirish, xalqaro hamkorlikni kengaytirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. G'aniev S.M. "O'zbekiston logistika tizimining iqtisodiy samaradorligini oshirish omillari". Toshkent: Universitet nashriyoti, 2021.
2. Azizov A.A. "O'zbekistonning logistika tarmog'ini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari". Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2021.
3. A.R.Normurzayev,, Y.Maxmudov Logistikaning iqtisodiy taraqqiyotda tutgan o'rni, 2021
4. Umarov I.I., Shukurova N.S. "Transport va logistika xizmatlarining eksportni rivojlantirishdagi roli". O'zbekiston iqtisodiyoti jurnali, 2023-yil.

